

Marich

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Kilenczedik évfolyam.	8. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1911. február 23.
Előfizetési ára: községeknek, valamint kor- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes számú ára 50 fillér.		Dr. Keith Ferencz várm. tb. főjegyző.	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Arpád-utca 3. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

46.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 1308 - 1911. alisp.

Valamennyi községi és körjegyzőknek.

Azonnal tegyen hozzám jelentést arról, hogy jegyző ur teljesít-e póstatügynöki teendőt és igenlő esetben minő alapon?

A jelentés nemleges esetben is megteendő.

Székelyudvarhely, 1911. évi február hó 20.

Sebesi alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények

47.

167387—1910. XII. B. M. sz. körrendelet.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Az 1901: VIII. és XXI. t.-cikk végrehajtása tárgyában 1—1903. szám alatt kiadott Gy. v. szab. 62. §-a értelmében a mikor a vármegye törvényhatósági bizottsága a községek (r. t. városok) segélyezése iránt intézkedik, egyben, ha méltányolást érdemlő okok forognak fenn, felterjesztést intéz a belügyminiszterhez államsegély iránt.

A törvényhatósági bizottságnak a 24714—907. számú itteni körrendelet értelmében e tárgyban hozott határozatán kívül mindig csatolni kellett felterjesztéséhez a segélyért folyamodó valamennyi község (r. t. város) kérvényét, vagyonleltárát, költségvetését, a felmerült költségeket igazoló nyugtákat, számlákat, esetleg más egyéb iratokat is. Ennek következménye volt, hogy legtöbb törvényhatóság olyan terjedelmes irathalmazt terjesztett fel, hogy azoknak alapos átnézése és

megvizsgálása csak az ügy érdemi elintézését hátráltatta.

Ennek előrebocsátása után felhívom a törvényhatóságot, hogy jövőben (már 1911. évtől kezdve) a segélyért folyamodó községek kérvényeinek és mellékleteinek felterjesztését megelőzően s helyettük az ide csatolt minta szerint összeállított kimutatást terjesszen fel, melyben a rovatókat a valóságnak megfelelően az arra vonatkozó okmányok alapján pontosan kell kiölteni, az ottani pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvévőség által felülvizsgáltatni és szabályszerűen záradékoltatni.

Itt hangsúlyozom, hogy a kimutatásban foglalt adatok helyességéért a törvényhatóságot te szem felelőssé. Miért is felhívom, mindenha gondoskodjék arról, hogy az említett kimutatás nagy pontossággal és figyelemmel állíttassék egybe.

A fentiek szerint tehát jövőben csak a vonatkozó közgyűlési véghatározatot és az említett kimutatást kell hozzám felterjeszteni. Természetes, a véghatározat meghirdetését igazoló irattal s az esetleg beadott fellebbezéssel együtt.

Ezzel kapcsolatosan figyelmeztetem a törvényhatóságot, szigorúan ügyeljen arra, hogy a községek (r. t. városok) a hatóságilag jogerősen elhagyottnak nyilvánított s állami gyermekmenhelyen gondozott 7—15 éves gyermekek után a költségvetési évben esedékes gondozási költséget a fent idézett Gy. v. szabályzat 59 §-ának második bekezdése értelmében költségvetésükben évről-évre annál is inkább irányozzák elő, mert pusztán a törvényhatósági vagy állami segélyre, mely elvégre is bizonytalan, a községeknek támaszkodnia nem lehet. Szükséges tehát, hogy eme költségekről saját költségvetésük keretén belül megfelelően gondoskodjanak s pedig azért is, mert a hivatkozott szabályzat rendelkezése szerint csak a már befizetett tartásdíjak visszatérítéséről lehet szó, vagyis csak a befizetett tartásdíjaknak egészben, vagy részben való fedezésére adatik államsegély.

Figyelmeztetem továbbá a törvényhatóságot, hogy akkor a mikor a többször idézett szabályzat 61. §-nak 3. kikezdése értelmében a tavaszi közgyűlésen a segélyezések tárgyában intézkedik,

§-ában előirt s a határozatnak a községi (kör-)jegyző által történt átvételét követő naptól számítandó felebbviteli határidőn (15 napon) belül a határozatot tárgyalás alá vehesse, s a felebbviteli jog igénybevétele kérdésében kellő időben döntessen.

Ha a felebbviteli határidőn belül a községi képviselőtestület közgyűlésre egyébként is összehívva nem lenne, a jegyző (körjegyző) az 1886. XXII. t.-cz. 56. §-a alapján aziránt is köteles intézkedni, hogy a képviselőtestület rendkívüli közgyűlésre összehívassék.

Budapesten, 1911. évi január 21.

A miniszter helyett:

Dr. Némethy Károly s. k.,
államtitkár.

Sz. 974—1911.

Mindenik községi és közjegyzőnek.

M. kir. belügyminiszter urnak fenti körrendeletét tudomásul vétel és pontos betartás végett azon figyelmeztetéssel adom ki, hogy a legelső alkalommal tapasztalt mulasztásért szigoruan felelősségre vonom.

Székelyudvarhely, 1911. évi február 11.

Sebesi, alispán.

49.

80617—910. B. M. számú körrendelet

A vármegyei pótadók kivetése és beszédésénél követett szabálytalan eljárás megszüntetése tárgyában.

Valamennyi vármegye közönségének.

Tudomásomra jutott, hogy több vármegye az 1883: XV. t.-czikkel szabályozott vármegyei pótadó kivetése és beszédésénél szabálytalanul jár el. Az idézett törvény 9. és 12. §-ai értelmében ugyanis ez a pótadó egyenként vetendő ki. Több vármegye mégis úgy jár el, hogy az egyenes adók summás kimutatása alapján az egyes községek lakóssaira eső pótadót hozzávetőleg megállapítja s azt az illető községtől egy összegben követeli, a községre bizza azt, hogy az erre szükséges összeget miként veti ki és szerzi be az egyes község lakóssaitól.

A község a legtöbb esetben a vármegyei pótadó beszolgáltatására szükséges összeget költségvetésébe mint kiadási tételt allítja be és azt saját pénztára javára községi adó alakjában veti ki és szedi be.

Miután a vármegyei pótadó az idézett törvény szerint az egyes adózókat fizetett állami adójuk arányában személyesen terheli, a község kötelezettsége pedig csak arra terjed, hogy a törvényhatóság által megállapított pótadók az egyes adózókra ugyancsak a törvényhatóság által meghatározott százalékban kivetitőlük beszedi és a törvényhatóságnak beszolgáltatja: nyilvánvaló, hogy

az egyes vármegyék által követett s most ismerttetett gyakorlat törvénybe ütköző.

Felhivom ennél fogva a vármegye közönségét, hogy a mennyiben ez a szabályellenes gyakorlat a vármegyében is követetnék, úgy annak megszüntetése iránt haladéktalanul intézkedjék s a mennyiben ez az eljárás a pótadókra vonatkozó szabályrendelet törvényellenes rendelkezésén alapszik: úgy szabályrendeletét az 1883: XV. t.-cz.-nek fentebb említett rendelkezésének megfelelően mielőbb módosítsa, s azt jóváhagyás végett 4 egyenlő példányban terjessze fel.

Budapesten, 1911. január hó 21.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k.,
államtitkár.

Sz. 925—1911.

Minden község előljáróságának.

Tudomásvétel és alkalmazkodás céljából közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. február 10.

Sebesi, alispán.

50.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

1083—1911. eln. szám.

Méltóságos Főispán ur!

Méltóságod előtt ismeretes, hogy a kormány állattenyésztési politikájának egyik jelentékeny részét a községi és közbirtokossági legelők rendezésének ügye képezi, s a mig egyfelől az 1908: XLIII. t.-cz alapján államsegélyvel támogatjuk a legelővételeket, addig másfelől különös súlyt helyezünk arra, hogy a meglévő közlegelők karban tartassanak. Az akciónak a legelővételekre vonatkozó része olyan tempóban halad, hogy az semmi kívánni valót nem hagy hátra, a meglévő legelők karbahelyezése körül azonban igen sok mulasztás észlelhető. Bizonyára Méltóságod is tapasztalta, hogy a közlegelők általában igen elhanyagolt állapotban vannak, s az 1894: XII. t.-cz. és az ezen t.-czik alapján alkotott legeltetési szabályrendeletek és rendtartások végrehajtására eddigelé kellő gondot nem fordítottak.

Tudván azt, hogy Méltóságod sem tartja azt megengedhetőnek, hogy a közvagyonnak egy jelentékeny része okszerű kihasználás nélkül maradjon, sőt évről-évre pusztuljon, felkérem Méltóságodat, sziveskedjék a maga részéről a legerélyesebben odahatni, hogy a közlegelők a gyomoktól kitisztítottassanak, a legeltetési szabályok pontosan betartottassanak s ott a hol javításra, fűmagvetésre, itatókra van szükség, a község és a közbirtokosság a kerületi gazdasági felügyelő útján kérje a javítás és berendezés tervének elkészítését és végrehajtását. Megjegyzem azonban, hogy a javítás és berendezés költségei tekintetében csak abban az esetben vagyok

hajlandó a községeket és közbirtokosságokat támogatni, ha a legelő kitisztítása megtörténik, s ha a legeltetési szabályrendelet pontos végrehajtása iránt megnyugvást szerezhettem, mert nem tartom állami-segélyben részesíthetőnek azokat, akik a maguk hasznára azt sem teszik meg, amit megtenni kötelességük.

Arról hogy a járási főszolgabírák és a községi előljáróságok pontosan és erélyesen megfelelnek-e a kötelességeiknek, a nyár folyamán nemcsak központi kiküldöttem útján, hanem több helyen magam személyesen is meggyőződést fogok szerezni azért is, hogy a képviselőháznak, mely pártkülönbség nélkül helyesli ezt a közérdekű aktiót, minden megyére nézve teljesen részletes jelentést tehessek.

Végül értesítem Méltóságodat, hogy a legelő szervezési és legelő rendezési ügyekben Méltóságod kormányzatára bízott törvényhatóságba a központból szakelődőként rendszerint Biró János erdőfelügyelőt küldöm ki.

Felkérem Méltóságodat, sziveskedjék nevezett működésében támogatni s a törvényhatósági és községi közegeket nevezett megfelelő támogatására felhívni.

Fogadja Méltóságod tiszteletem őszinte nyilváníását.

Budapest 1911. január hó 21-én.

Gróf Serényi s. k.

Szám: 904—911. alisp.

A főszolgabíróknak és minden község előljáróságának.

Alkalmazkodás és a szakközegek támogatása céljából közlöm.

Székelyudvarhelyen 1911. évi február 16-án.

Sebesi alispán.

51.

Udvarhelyvármegye főispánjától.

Szám: 54—1911.

Tárgy: M. kir. belügyminiszter ur 170183—1910. I. a. számú rendelete a külföldi kiállítás ügyekben kizárólag a cs. és kir. közös külügyminiszteriumhoz való fordulás iránt.

Alispán Urnak

Helyben

Felkérem, hogy a vezetésére bízott törvényhatóság területén levő összes érdekelt tényezőket figyelmeztetni sziveskedjék arra, hogy kiállítás ügyekben soha se forduljanak közvetlenül a külföldön székelő cs. és kir. képviselői hatóságokhoz, miután ezen eljárás egyrészt a vonatkozó szokásokkal ellenkezik, másrészt pedig az ügy érdekeit is veszélyezteti, hanem a rendes szabályszerű

úton mindenkor a közös külügyminiszterium közvetítését vegyék igénybe.

Székelyudvarhely, 1911. február 11-én.

Gróf Haller s. k.,
főispán.

Szám: 1171—1911. alisp.

Elsőfoku iparhatóságoknak s a községi és körjegyzőknek.

Tudomásul és előforduló esetekben az érdekeltek értesítése végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. február 15-én.

Sebesi, alispán.

52.

Szám: 4293—1911. IV.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1911. évi 4293. szám alatt kelt rendelete hivatalos szakértőknek az 1907. évi V. törvénycikkbe ütköző kihágások elbírálásánál való alkalmazása tárgyában.

A mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. t.-cikk 32. és 33. §-ainak helyes végrehajtása érdekében utalással az idézett törvény 42. §-ában nyert felhatalmazásra a következőket rendelem:

Ha a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. törvénycikk 32. és 33. §-aiban körülírt kihágások miatt indul meg a rendőri büntető eljárás és annak során szakértőknek meghallgatása válik szükségessé, úgy ezen esetekben a hivatalos szakértőül csakis a területileg illetékes állami mértékhitelítő hivatal hallgatható meg.

Ha azonban az eljárás az 1907. évi V. tv. 33. §-ának a) pontjába ütköző kihágás miatt indul meg, a területileg illetékes állami mértékhitelítő hivatal szakvéleményét az elsőfoku rendőrhatalóság minden egyes esetben köteles meghallgatni.

A szakértők meghallgatásának jelen szabályozása azon rendeletek közé tartozik, amelyekről a rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65000—1900. számú belügyi és igazságügyi miniszteri rendelet 140. §-a tesz említést és annak hatálya Horvát-Szlavonországok területére ki nem terjed.

Budapest, 1911. február hó 5-én.

A miniszter helyett:

Kálmán, s. k., államtitkár.

Szám: 1086—1911. alisp.

Elsőfoku rendőrhatalóságoknak.

Tudomásul és betartás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. február hó 11-én.

Sebesi, alispán.

53.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Szám: 1235—1911. IV/2.

Valamennyi magyarországi törvényhatóságnak és valamennyi kereskedelmi és iparkamarának.

Ő császári és apostoli királyi Felsége az 1910. évi december 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával Dankl Zsigmond magyar állampolgárnak legkegyelmesebben megengedte, hogy fumei svéd kir. tiszteletbeli konzullá történt kinevezését elfogadhassa s egyuttal kinevezési okmányát a legfelsőbb megerősítési záradékkal is legkegyelmesebben ellátni méltoztatott.

Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy a nevezett tiszteletbeli konzult fentebb jelzett minőségében a kellő támogatásban részesítse és esetleges megkereséseinek készséggel feleljen meg.

Budapest, 1911. évi január hó 15-én.

A miniszter meghagyásából:

Lers, s. k.,
miniszteri tanácsos.

Szám: 362—1911. alisp.

Mindenik járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének és rendőrkapitányságának, valamennyi községi és körjegyzőnek.

Tudomásul vétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. január hó 26-án.

Sebesi, alispán.

54.

Magyar országos tűzoltó szövetség. A m. kir. belügyminiszter tűzrendészeti szakközege. Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám.

Szám: 50—1911.

Nagyságos Alispán Ur!

Az 1888. évi tűzrendészeti kormányrendelet főleg az önkéntes tűzoltóságot ajánlja a község figyelmébe, mint amelynél a társadalom közreműködése folytán a tűzoltói intézmény a lehető legolcsóbban létesíthető. Az önkéntes tűzoltótötestületek szervezésénél azonban nem csekély nehézséget okoz azon körülmény, hogy a kezdeményezők nincsenek tisztában a testület szervezésének mélyjével, alapszabály mintákkal sem bírnak, azokat 4 példányban leírni nem érnek rá. A Magyar Országos Tűzoltószövetség elkészített ennek folytán oly minta alapszabályt, melyet a Belügyminiszterium is elfogadott és azt kinyomatván, hajlandó azt a szükséges 4 példányban a hozzáfutató községi elöljáróságnak a hozzávaló magyarázattal egyetemben megküldeni úgy, hogy ott csupán a helyi viszonyoknak megfelelő tételeket kell beírni

és az alapszabályokat az alakuló gyűlés vezetőivel aláíratni, hogy azokat láttamozás végett tovább felterjeszteni lehessen. Ennek nagy előnye továbbá az is, hogy az egész vonalon a tűzoltói intézmény egységesen szerveződik, ami a hatóságoknak is lényegesen könnyebbséget jelent a testületek ellenőrzésénél.

Azon kérelemmel fordulok tehát Nagyságodhoz, méltóztassék a vármegye hivatalos lapjában a községeket arra figyelmeztetni, hogy a mennyiben községükben a helyi viszonyok önkéntes tűzoltótötestület szervezését lehetővé és kívánatosá teszik és azt, a kormányrendelet rendelkezéseinek eleget teendő, szervezni óhajtják, a szükséges 4 példány alapszabályürlapot a Magyar Országos Tűzoltószövetség elnökségétől (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz.) díjmentesen kaphatják és hogy azokat tetemes munkamegtakarítással fel is használhassák. — Tisztelettel

Dr. Óvári Ferencz s. k.,
orsz. képviselő.Breuer Szilárd s. k.,
titkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától

Szám: 589—1911. alisp.

Községi elöljáróságoknak.

Közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. január hó 24-ikén.

Sebesi, alispán.

55.

11053—1911. VII.-b. B. M. számú körrendelet.

A »Tuberkulózis« című folyóirat ajánlása tárgyában.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságnak.

A budapesti szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium egyesülete által kiadott »Tuberkulózis« című havi folyóiratra, melyet mint a tüdővész ellen való védekezés célját népszerű ismeretek terjesztésével szolgáló lapot már több ízben ajánlottam, a Czim figyelmét újból felhívom.

A lap előfizetési ára 2 korona, szerfelett mérsékelt lévén, azt a szegényebb viszonyok között élő intézetek, egyesületek stb. is könnyen megszerezhetik.

Budapest, 1911. évi február hó 4-én.

A miniszter helyett:
Jakabffy, s. k., államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 1224—1911. alisp.

Tárgy: A »Tuberkulózis« című folyóirat ajánlása.

A három járási főszolgabírónak és Székelyudvarhely város polgármesterének.

Belügyminiszter urnak fenti körrendeletére figyelmét felhívom.

Székelyudvarhely, 1911. évi február 16-án.
Sebesi, alispán.

56.

97612—1910. VII-d. B. M. számú körrendelet.

»Az ember és a kutya« cz. könyv ajánlása.

K. Nagy Sándor pestvidéki kir. törvényszéki bíró »Az ember és a kutya« czimű könyvében az állatvédelmi szempontok teljes méltánylása mellett kellő nyomatékkal emeli ki azokat a nagy közegészségi veszedelmeket, melyek a vesztségnek nagymérvű elterjedése folytán az ország lakosságát fenyegetik. Könnyen érthető, népies modorban ismerteti a kutyákkal való helyes bánásmódot, az ebbtartási szabályokat, a felesleges kutyák okozta károkat és az ebadó czélszerű voltát, továbbá a vesztség okait, tüneteit és az ellene való védekezés módját, közben pedig idézi jóformán az összes törvényes rendelkezéseket az ebekkel való meg nem felelő bánásmódról és az általuk okozott károkért a tulajdonosokat terhelő felelősségről. Ezen tartalma miatt teljes mértékben megeredmeli, hogy a nép körében minél hatékonyabb módon terjesztessék.

Felhívom tehát Czimedet, hogy a könyvnek törvényhatósága területén minél szélesebb körű terjedését mozgassa elő.

A munkát az országos állatvédő egyesület adta ki.

Ára darabonként 30 fillér, 1000—1000 drb. 250 korona.

Budapest, 1911. évi január hó 12-én.

A miniszter helyett:
Jakabffy s. k., államtitkár.

57.

94297—1910. V-a. B. M. számú körrendelet.

A »Közbiztonság« czimű szaklap ajánlása tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Utalással hivatali elődöm 1907. évi nov. 22-én 123196—1907. sz. a kiadott körrendeletére, tekintettel arra, hogy a »Közbiztonság« (Rendőri Lapok) czimű szaklap — a rendőri szolgálat minden ágára vonatkozó kérdések szakszerű tár-

gyalása és ezen kérdésekkel kapcsolatos ismeretek terjesztése mellett — a felelősség teljes rendőri szolgálat pontos ellátása tekintetében felette hasznos gyakorlati utmutatásokkal is szolgál, továbbá külön mellékleten a veszélyes bűntettesek arcképeit is közli és így minden a rendőri szolgálat teljesítésére hivatott közegnek nemcsak igen alkalmas, hanem tájékozódás s szakszerűség szempontjából alig nélkülözhető segédeszköz képez, a nevezett szaklapot pártolásra érdemesnek találván, azt a hatóságok figyelmébe ajánlom.

A lap szerkesztősege és kiadóhivatala Budapest, VI., Aradi utca 16 sz. a. van.

Budapest, 1911. évi január hó 30-án.

A miniszter helyett:
Jakabffy, s. k., államtitkár.

V. Pályázatok. hivatalos hirdetések és körözüvények.

Állati betegségek. Ragados száj és körömfájás megszűnt Székelymuzsna, Székelypálfalva, Firtosváralja, Alsósófalva és Székelyderzs községek hasított körmű állatállományában.

Serlésűvész megszűnt Székelyderzs községben.

Hirdetmény. (211—1911. szám.) Közhirre tétetik, hogy Parajd község halászati joga az 1911. évtől kezdődő 6 egymásután következő évre nyilvános árverés útján legtöbbet ígérőnek 1911. évi márczius hó 7-én délelőtt 9 órakor a község házában ki fog adatni. Árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megteudhatók. Parajd, 1911. évi február 16-án. Klór Vilmos községi jegyző.

Felfogott kopó. Február 1-től Varga Ferencz kadácsi lakosnál egy vadászkopó felfogva tartatik. Ismertető jegye: mind négy lába és feje sárgás.

Körözendő egyének 99. — Sallinger István uradalmi kanász és neje szül. Horváth Katalin, aki 1863-ban Kutason született, nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségükre nézve kihallgatatandók és a felveendő jegyzőkönyv az 532—911. számra való hivatkozással Pécs szab. kir. város tanácsának megküldendő.

100. — Bajna Mihályné szül. Vajda Anna, aki a zemplénavármegyei Kiszte községben 1870-ben született, nyomozandó, feltalálása esetén Bajna Mihály illetőségére nézve kihallgatatandó és a felveendő jegyzőkönyv az 1520—1911. számra való hivatkozással Zemplénavármegye alispánjának (Sátoraljauhely) megküldendő.